

מצור - למה ואיך? לקראת עשרה בטבת

למורה

בעשרה בטבת אנו מציינים את תחילת המצור על ירושלים כשנתיים וחצי לפני חרבן בית המקדש הראשון על ידי נבוכנדרצאר מלך בבל בשנת 586 לפני הספירה.

בעת העתיקה (וגם היום) המצור הוא בדרך כלל פעולה התקפית שמטרתה הכנעה ושעבוד (תשלום מיסים ונאמנות לכובש).

יש פעמים שהמצור נכשל ובסופו של דבר, העיר מצליחה לשרוד את המצור מבלי להיכנע. כך קרה למשל במלחמת העולם השנייה בעיר לנינגרד.

יש פעמים שבהם המצור מסתיים בכניעה ללא תנאי של הנצורים.

יש פעמים שהמצור מסתיים במלחמה קשה: המתחיל במרד של הנצורים או בפריצה מכוונת של המצור על ידי הצרים על העיר, כפי שהיה בחורבן בית המקדש הראשון והשני. תוצאות מלחמה שכזו הוא פעמים רבות הרס, גלות, עבדות והרג.

דברים אלו משתקפים בפסוקי התורה העוסקים בהטלת מצור בעת מלחמה אותם נלמד ביחידה זו. נקרא את הפסוקים עם התלמידים ונדון בשאלות הבאות בעקבותיהם.

שימו לב כי הפסוקים מעלים שאלות אתיות לא פשוטות לקורא בן זמנינו שיתכן ויעלו בכיתה. הפסוקים משקפים את החוק המקראי בעת העתיקה ונותנים רקע להבנת המצור על ירושלים ותוצאותיו.

מצור - למה ואיך? לקראת עשרה בטבת

קראו את הפסוקים מתוך קובץ חוקי המלחמה בחומש דברים:

י' כי תקרב אל-עיר להלחם עליה וקראת אליה לשלום
 יא והיא אם שלום תענה ופתחה לך:
 והיא כל העם הנמצא בה, יהיו לך למס ועבדוך.

יב ואם לא תשלים עמך, ועשתה עמך מלחמה וצרת, עליה.
 יג ונתנה יהוה אלהיך בידך והפית את כל זכורה, לפי חרב.
 יד רק הנשים והטף והבהמה וכל אשר יהיה בעיר כל שללה תבז לך."

(דברים, כ', י-יד)

לאחר שקראתם את הפסוקים-

- מהו ה"שלום" לו קורא הצבא הניגש אל העיר?
- מה לדעתך רוצה להשיג הצבא הקרב אל העיר?
- מהן האפשרויות העומדות בפני הצבא הניגש אל העיר ומהן האפשרויות העומדות בפני אנשי העיר?
- מה דעתך על מה שכתוב בפסוקים?
- מה הייתם עושים אם הייתם בעיר?
- ומה אם הייתם חלק מאנשי הצבא הקרבים את העיר?
- האם יש אפשרויות נוספות לכל אחד מהצדדים שאינן מופיעות בפסוקים? מהן?

